

Pdf-tiedostojen saavutettavuus (Adobe Acrobat Pro DC)

DigiCampus: Esteettömyys ja saavutettavuus

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

DigiCampus

HAMK

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
HÄME UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Webinaarin sisältö

- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta
- Jaettavat pdf-tiedostot
- Pdf-tiedoston saavutettavuus
- Saavutettavan pdf-tiedoston ominaisuudet
- Saavutettavuuden tarkistus
- Case: Saavutettavuuden tarkistus Adobe Acrobat DC -ohjelmalla

Webinaarin ”säännöt”

- Tämä sessio tallennetaan
- Ota webbikamera pois päältä
- Laita mikrofoni äänettömälle
- Jos kysyttävää:
 - Kirjoita chattiin, jolloin kysymykseen palataan myöhemmin
 - Ota ääni käyttöön ja kysy juuri siihen hetkeen liittyvä asia

Mirlinda Kosova-Alija

- Lehtori, HAMK
- Saavutettavuuden edistäjä, DigiCampus: esteettömyys ja saavutettavuus -hanke

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta

- Käytännössä laki velvoittaa noudattamaan kansainvälistä World Wide Web Consortiumin ylläpitämä WCAG-ohjeistusta. Ohjeistuksen täytettävät kriteerit A- ja AA-tasot.
- Saavutettava pdf-dokumentti voi myös noudattaa ISO 14289 -standardia PDF/UA.
- WCAG-ohjeistus pdf-formaateille: <https://www.w3.org/TR/WCAG20-TECHS/pdf>
- Tärkeimmät periaatteet:
 - **Havaittavuus:** sisältö käytettävissä näppäinkomennoilla ilman hiirtä, tekstivastineet kaikelle ei-tekstuaaliselle sisällölle
 - **Hallittavuus:** sisältö käytettävissä myös apuvälineillä
 - **Ymmärrettävyys:** käytetty sellaista kieltä ja rakennetta, että ymmärtää mistä on kysymys
 - **Toimintavarmuus:** tiedosto on tehty riittävän hyvin, että se toimii apuvälineillä, toteutettu toimimaan yhteensopivaksi nykyisten ja tulevien ohjelmien kanssa.

Jaettavat pdf-tiedostot

- Pdf on yleinen tiedostomuoto, jota käytetään erityisen paljon verkossa.
- Opetuksen yhteydessä opetusmateriaali jaetaan usein pdf-muodossa. Www-sivuilla jaetaan myös erityyppisiä pdf-tiedostoja.
- Pdf-muoto on moneen käyttöön ja kätevä, koska se ohjelmistoriippumaton, siirrettävä tiedostomuoto.
- Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta vaatii, että kaikki 23.9.2018 jälkeen verkkoon laitettut asiakirjat ovat saavutettavia. Vaatimus koskee tätäkin vanhempia tiedostoja, jos ne ovat käyttäjälle välttämättömiä.
- Pdf-lomakkeiden muuntaminen saavutettavaksi on työlästä, joten mieluummin www-lomakkeita verkkopalveluihin.

Pdf-tiedoston saavutettavuus

- Saavutettavan pdf-tiedoston tekemisen ensiaskeleet on tärkeä huomioida jo alkuperäisessä ohjelmassa – Wordissa tai PowerPointissa.
- Tee alkuperäisestä dokumentista mahdollisimman saavutettava.
- On paljon helpompaa luoda alun perin saavutettava dokumentti kuin korjata jälkikäteen.
- Jos alkuperäinen dokumentti tehty Officella, tarkista dokumentin helppokäyttöisyys ja tee korjaukset valmiiksi.
- Tallenna pdf-muotoon Vie-toiminnolla.

Saavutettavan pdf-tiedoston ominaisuudet

- Voi valita, kopioida tekstiä ja siirtää tekstin esim. tekstieditoriin.
- Kyseessä ei ole skannattu tiedosto.
- Dokumentin rakenteet ovat kunnossa (otsikot, kappaleet, listat jne.).
- Dokumentissa on kirjanmerkit.
- Sisällön lukujärjestys on määritelty.
- Kuvien ja muiden kuvioiden/graafien sisältö on selostettu alt-tekstinä.
- Pääkieli on määritetty.
- Otsikko on kunnossa.
- Käytetty fontti, rivinväli ja kontrastit ovat saavutettavia.
- Lomakekentät on merkattu tunnisteiden avulla.

Saavutettavuuden tarkistus

- Monimuotoinen pdf-tiedosto, joka sisältää:
 - taulukoita
 - kuvioita
 - palstoja

on syytä tarkistaa saavutettavuus vielä erikseen tallentamisen jälkeen.

- Pdf-tiedoston tarkistamiseen on olemassa useampia työvälineitä:
 - Adobe Acrobat DC: maksullinen ohjelma, jolla voi tarkistaa ja korjata pdf-tiedostoja. [Adobe Acrobat DC ohjeet](#)
 - [PAVE](#) – Accessibility Validation Engine: ilmainen ohjelma, alle 5 MB tiedostot. Voi tarkistaa ja korjata.
 - [PAC](#) – Free PDF Accessibility Checker 3: ilmainen ohjelma, joka toimii vain Windows-koneilla. Huom. ei tee korjauksia.

Case: Saavutettavuuden tarkistus Adobe Acrobat DC -ohjelmalla

- Tallennetaan Word-dokumentti saavutettavaksi pdf-tiedostoksi.
- Adobe Acrobat DC:n puolella otetaan käyttöön saavutettavuuteen liittyvät työkalut.
- Ajetaan dokumentin saavutettavuustarkistus.
- Tutkitaan raportin virheet ja korjataan ne.
- Tutustumme DC:n käyttöliittymään ja saavutettavuuteen liittyviin päätoimintoihin.

Lähteet ja lisätietoja

- Celia. Saavutettavasti.fi. Haettu 20.4.2020. [Pdf](#)
- Adobe Acrobat. Haettu 20.4.2020. [Esteettömien PDF-tiedostojen luominen ja esteettömyyden tarkistaminen \(Acrobat Pro\)](#)

DigiCampus-partnerit

(CC BY-SA 3.0)

DigiCampus